



# VREDESKOERIER

# 'T KAN ANDERS

TIJDSCHRIFT VOOR EEN LEEFBARE WERELD

Los  
nummer  
€ 1,00

UITGAVE: PAIS, HUMANISTISCH VREDESBERAAD & HAAGS VREDES PLATFORM, JAARGANG 29, NUMMER 1, JANUARI 2006

## Schinveldse bomen opgeofferd voor NAVO-basis Geilenkirchen



Het jaar 2005 werd passend afgesloten met mooie acties in de bossen van Schinveld. Na het opruimen van het hekwerk rond het terrein maakten vele activisten zich op voor een geweldloze actie om de bomenkap voor de NAVO-landingsbaan te voorkomen.

Heel Nederland smulde van de inzet van Groenfront en de vereniging Stop Awacs in de eerste week van 2006. Dagelijks werden we getraceerd op beelden van tunnels, boomhutten, demonstraties en geweldloze weerbaarheid. Omwonenden en enkele media hielpen mee om de actievoerders zo lang mogelijk bij te staan. Niet altijd, want volgens Indymedia heeft de RTL-cameraploeg echter het vertrouwen van actievoerders misbruikt door de routes naar schuilplaatsen aan de politie te verklikken. Een waarschuwing tegen "embedded journalists" was het gevolg. Uiteindelijk is de balans opgemaakt van deze vreedzame actie. Activisten werden ereburgers, burgemeester Zuidgeest krijgt het nog moeilijk en men heeft kunnen voorkomen dat twintig meter extra bos werd gekapt. De tunnelactivist werd een toeristenattractie en een Nederlandse meerderheid steunde deze prima actie. Helaas kunnen de AWACS-radarvliegtuigen nu toch nog lager vliegen om te landen op de NAVO-basis in Geilenkirchen.

Op een veld van eer bloeien alleen de gedenktekens volop.  
Wat de zin of onzin van oorlogvoering ook mag zijn,  
daar op de dodenakkers van de wereld zwijgen de demagogen,  
de bevelgevers en de gevallen in alle talen.

*Olivier Kerkdijk in de VPRO-gids van 8 januari 2006 in de bespreking van het ZDF-programma over de kamikazereacties van Japanse en Duitse soldaten in de tweede wereldoorlog).*

## VAN DE REDACTIE

In dit eerste nummer van 2006 spreken we de wens uit dat dit een gelukkig jaar mag worden. Gelukkig voor u als lezer in uw persoonlijk leven, maar ook gelukkig voor de maatschappij om u heen, voor de wereld als geheel.

In november 2005 overleed professor van Dantzig. We denken met eerbied aan hem, aan zijn strijd tegen het geweld in kleine kring, de kindermishandeling, die jaarlijks zoveel slachtoffers veroorzaakt.

We denken ook aan zijn optreden in een TV-programma in september 2001, toen hij waarschuwde de misdaad van de aanval op de Twin Towers in New York niet te beantwoorden in termen van oorlog, maar te benaderen langs de weg van rechtsregels die er voor het bestrijden van misdaden bestaan.

Dat er allerlei krachten bestaan die daar niet gevoelig voor zijn is bekend. Het gevolg is dat we ook als Nederland verwickeld zijn geraakt in een voortdurend wereldomvattend militair conflict. Nu weer voor wat heet een "missie". Een missie voor het brengen van wederopbouw en democratisering in een gebied van Afghanistan dat daar niet rijp voor is. Wij geloven niet in wederopbouw en democratisering uit de loop van een geweer.

Veel politici denken daar anders over. Anderen hebben hun twijfels of denken inderdaad dat het nieuwe voornemen van de regering om een expeditiemacht naar Afghanistan te sturen niet verantwoord is. Hun wensen we toe dat ze de rug recht houden. Niet zwichten voor al dan niet verholde dreigementen dat niet-gaan gevolgen voor Nederland's positie zou kunnen hebben. Het zou het zo broodnodige vertrouwen in de politiek ten goede komen.

Positief nieuws is er ook.

In juli 2005 is door meer dan 900 vredesmensen uit 118 landen aan Kofi Anan een manifest aangeboden met als titel (vertaald in Nederlands): "Mensen bouwen aan Vrede: Mondiale Actie Agenda ter voorkoming van gewapende conflicten."

Ook in Nederland krijgt dit een vervolg. Positief is ook dat er altijd mensen zijn geweest en zullen zijn die pal staan in de strijd voor de geweldloze weg. Zie in dit nummer bijvoorbeeld het artikel over de film "Sophie Scholl".

## Ruim dertig organisaties en netwerken in Europa maken geheim EU-rapport over Oost-Jeruzalem openbaar

**Om uiting te geven aan hun verbijstering over de weigering door de EU om het rapport te publiceren over de manier waarop Israël de niet-Joodse bewoners van Oost-Jeruzalem behandelt hebben internationale [ook Joodse] vredesgroeperingen en organisaties die solidair met Palestina zijn, besloten het rapport zelf openbaar te maken. Het rapport is opgesteld door de eigen vertegenwoordigingen van de EU in Ramallah en Oost-Jeruzalem.**

De EU-Ministers van Buitenlandse Zaken in Brussel besloten 12 december het rapport terzijde te leggen – uit vrees voor verwijdering tussen de EU en Israël. Dit zou een negatief effect op de invloed van de EU vreesde men. Een dag later kondigde Israël, in strijd met zijn verplichtingen onder de Routekaart en strijdig met de vierde Conventie van Genève, de bouw aan van driehonderd nieuwe woningen in de nederzetting Ma'aleh Adumim, de grootste nederzetting in de bezette Palestijnse gebieden.

Pierre Galand, Senator in het Belgische parlement en voorzitter van de European Co-ordinating Committee of NGO's on the question of Palestine (ECCP) verklaarde hierop: "Europese diplomaten in Oost-Jeruzalem en Ramallah hebben de moed gehad te wijzen op de alarmerende situatie in Oost-Jeruzalem. Hun rapport bevestigt het advies van het Internationaal Gerechtshof van 2004 over de muur en de illegale nederzettingen. Dit advies was voor de ECCP aanleiding om de "Europese Campagne voor Sancties tegen de Israëlische bezetting" te starten. Om de EU-lidstaten te dwingen hun eigen verplichtingen te respecteren in het kader van Internationaal Recht en Mensenrechten zullen wij het rapport over Oost-Jeruzalem op onze websites zetten, zelfs als de EU weigert dit zelf te doen."

Dan Judelson, Secretaris van de European Jews for a Just Peace voegt hieraan toe: "De EU stopt haar kop in het zand en is daardoor mede verantwoordelijk voor Israëls herhaalde schendingen niet alleen van de inter-

nationaal erkende rechten van de bewoners van Oost-Jeruzalem maar ook van de meest simpele algemeen erkende normen van menselijkheid. Dit is geen tijd om duimen te draaien of werkeloos toe te zien. Als de EU dit rapport in de doofpot doet is het onze plicht het zo breed mogelijk bekend te maken."

*De tekst (Engels) van het rapport kunt u aanvragen bij de redactie of vinden op [www.humanistischvredesberaad.nl](http://www.humanistischvredesberaad.nl).*

*Nederlandse organisaties die deelnemen: EAJG, Humanistisch Vredesberaad, Stop de Bezetting, Tiliq, Vrouwen in het Zwart.*

### VREDESKOERIER

## 'T KAN ANDERS

't Kan Anders, vredeskoerier voor een leefbare wereld, is een gezamenlijke uitgave van Pais, Humanistisch Vredesberaad en Haags Vredes Platform.

Eindredactie: Koos de Beus, Anke Polak, Jan Taat.  
Redactie: Jan Baan, Kees de Boer, Boyd Noorda, Bernadette Pilenen, Sonja van Wier.  
Redactieadres: Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3818938 (Jan Taat); Epost: [koerier2006@ddh.nl](mailto:koerier2006@ddh.nl)  
Kopij voor het maantnummer moet 1 maart 2006 bij de redactie zijn. De verantwoording voor de geplaatste artikelen ligt bij de auteurs.

Abonnementen (informatie en administratie): Pais, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel/fax: 015-2121694.

't Kan Anders verschijnt 4x per jaar als gezamenlijke editie met "Kernwapens Weg!" (minimaal 20 blz.) en 4x per jaar als gewone editie (minimaal 8 blz.); oplage 750. Abonneren: maak € 13 over op giro 9032987, t.n.v. 't Kan Anders, Delft. Voor lezers van v/h Haagse Vredeskoerier: giro 496449, t.n.v. Haag Vredes Platform, Den Haag. Wat u extra overmaakt wordt verwelkomd als gift voor het werk van de uitgevende organisaties!  
Productie: Haags Vredes Platform  
Opmaak: Christiaan la Poutre;  
Druk: Adelante. ISSN 0925-5893

Steun met uw ideeën, actie inzet of bijdrage:

- Haags Vredes Platform, Postbus 10500, 2501 HM Den Haag, 070-3251102, giro 496449; [haagsvredesplatform@ddh.nl](mailto:haagsvredesplatform@ddh.nl); [www.ddh.nl/org/hvp](http://www.ddh.nl/org/hvp); vergadering: 3de dinsdag v.d. maand (niet in aug), 20 u., Westeinde 58

- Humanistisch Vredesberaad, Postbus 75490, 1070AL, Amsterdam. tel: 0648 233329. Giro 79911 tnv HVB, Nieuwegein. [info@humanistischvredesberaad.nl](mailto:info@humanistischvredesberaad.nl), [www.humanistischvredesberaad.nl](http://www.humanistischvredesberaad.nl)
- Vereniging Pais, Vlamingsstraat 82, 2611 LA Delft, tel. en fax: 015-2121694, giro 4173490; [pais@worldmail.nl](mailto:pais@worldmail.nl); [www.vredesbeweging.nl](http://www.vredesbeweging.nl)

## De zaligverklaring van Ariël Sharon

In de ruimte zweeft een man tussen hemel en aarde. Wat heet 'zweven'? Zijn kolossale lijf hangt over de rand van de operatietafel. Over hem gebogen een zevental artsen. Fluisterend zegt één van hen: "Zijn toestand is kritiek". "Maar stabiel" antwoordt een ander. "De mensen zullen dit geopeerde lichaam zalig gaan verklaren", zegt een ander zacht. Telkens maken ze de hersenpan open en proberen het bloeden te stelpen. Maar na twee operaties blijft het komen. Voor de derde keer onder het mes. "U moet nu slapen gaan", zeggen de artsen tegen de patiënt. Ze brengen hem onder narcose. "Premier zal hij nooit meer zijn", fluistert een verslaggever. "...de oude zal hij nooit meer worden..." "Hoe oud was-ie dan" vraagt de journalist. "Achtzeventig", zeggen de artsen. "Eigenlijk heeft hij stervensbegeleiding nodig, maar dat kunnen we ons niet permitteren. Hij mag niet van deze wereld verdwijnen. Hij is de apostel van het vredesproces. In een bokswedstrijd zou hij allang afgeserveerd zijn. Uitgeteld. Maar wat ons betreft is hij kritiek en stabiel".

In de studio van *Nova-TV* verklaart Hans van den Broek, nu hoofd van *Clingendael*, maar eerder Europees commissaris en nog langer ervoor minister van Buitenlandse Zaken in Nederland, dat Sharon geen vrede gebracht zou hebben in het Midden-Oosten omdat hij uitsluitend op het voordeel van Israël uit was en niet op overleg met de Palestijnen. Hij zegt het wat diplomatieker misschien, maar hij blijft duidelijk. Dat is nieuw voor de programmamakers van *Nova* want gewoonlijk wordt verdoezeld wat Israël fout doet. Wijze beschouwingen maken van handelswijzen die niet deugen telkens weer "mist". Maar over de doden niets dan goeds, dus waarom zou Hans van den Broek het ijzer niet smeden nu het heet is en de kijker vertellen dat Sharon geen engeltje was? Bij *Nova*.

De volgende dag al, mag Leon de Winter de kijker weer op het verkeerde been zetten. Sharon! Geen democraat? Uiteraard niet. "Anders kun je je in het Midden-Oosten niet handhaven". Gebruikte hij geweld? "Anders kun je je in het Midden-Oosten niet handhaven". Leek hij op de

despoten uit de omgeving? "Zeker weten. Anders kun je je in het Midden-Oosten niet handhaven". Zoveel vragen als je kunt beantwoorden met "anders kun je je niet handhaven..." Deze De Winter (niet te verwarren met Harry...) weet hoe hij de vragen van een deskundige interviewster als Clair Polak op simpele wijze naar zijn hand kan zetten. Door het robuuste type dat het geweld niet schuwt te propageren. Hij zal daarmee ook wel inspelen op de roep van menig kijker naar rotsvaste types. Dat ze Gordiaanse knopen met een machinegeweer doorhakken. Ach, geweld.... De televisie staat bol van overwinnaars die van wanten weten. Lijkkisten zijn minder in trek. De vraag is natuurlijk: "In hoeverre merkt *Nova* dat het kijkers op het verkeerde been zet?" Gaat hier soms iets mis met de onpartijdige journalistiek? Waarom doen omschrijvingen van situaties er zo weinig toe bij *Nova*? Waarom vervalt het zo vaak in het stoere jongens-syndroom? Waarom corrigeren ze antidemocratische betogen zoals dat van De Winter niet? Als routiniers in het vak moeten ze toch bij bepaalde argumenten niet met de mond vol tanden blijven zitten?

Hoe zag Sharon zichzelf? Op internet circuleert een geënceneerd interview van de Israëlische schrijver Amos Oz met Sharon. Die daarin zegt dat hij bereid is het vuile werk van het Zionisme op te knappen. Zal hij er ooit in een tribunaal à la Neurenberg voor terecht moeten staan, dan heeft hij dat er wel voor over. Iemand moet het vuile werk opknappen. Hoewel het eigenlijk niet voorstelbaar is dat de krant *Ha'aretz* dergelijke bewoordingen publiceert, en



*Protestactie aan de Brusselse Beurs (2004): serial killer en Israëlisch premier Ariel Sharon aan de schandpaal genageld. (Foto Solidair, Salim Hellalet)*

Amos Oz inmiddels heeft laten weten dat hij een dergelijk interview niet geschreven heeft, zou je je toch kunnen voorstellen dat Sharon zoiets gezegd heeft. Beantwoordt het dus aan bepaalde verwachtingen?

Op de buis is ook een gesprek met de chauffeur van Sharon. Die noemt hem 'een vader die hij niet wil verliezen'. Aardige man, die Sharon, als je ziet hoe hij op de bruiloft van zijn chauffeur spreekt. Ik vind het wel een variant op de foto's van dictatoren die kleine jongetjes over de bol strijken. Stellen de voorbereiders van *Nova* zich wel eens de vraag: "wat zegt dit verhaal aan de kijker?" Als dit zo is, dan zouden ze niet aan de feiten gaan zitten tornen onder het motto: "mensen hebben recht op hun eigen mening".

Wat Sharon betreft: God hebbe zijn ziel. Hoe eerder hoe liever. Hij heeft recht op stervensbegeleiding. Dat hij anderen vermoord heeft zal hij toch nooit begrijpen, zoals zoveel Israëli er geen benul van hebben wat ze Palestijnen aandoen. Maar ik vrees dat *Nova* Sharon zalig verklaart, en dat Israël een mausoleum voor hem bouwt. Bij voorkeur in Oost Jeruzalem, om zijn macht en provocerend vermogen – ook als mummie – te onderstrepen.

*Sonja van Wier*

## Phil Smith, 1923-2005

Geboren in Californië 1923,  
Opgegroeid in New York  
Masters natuurkunde (Calif. Int. Tech) 1944  
Promotie kernfysica (Univ. Ill) 1950  
Kernfysische werk in Brazilië en Nederland  
Hoogleraar experimentele natuurkunde Groningen  
Actief bij Pugwash Nederland, PvdA, INES, Humanisten  
Overleden 15 december 2005, Groningen



Pugwash en INES (Int. Network of Engineers and Scientists for Social Responsibility) waren vooral gericht op vrede en samenleving, hierbij nam hij geen blad voor de mond. Na zijn emeritaat verdiepte hij zich vooral over economische vraagstukken met betrekking tot armoede en milieu, waarover hij lezingen gaf of essays schreef. Bij de Humanistische Uitvaart begeleiding in Groningen en het Humanistisch Vredesberaad kon men altijd op hem rekenen. Naast kernenergie was het Amerikaanse imperium een geliefd onderwerp voor Phil. Met zijn bewuste keuze om zijn vaderland Amerika de rug toe te keren en sterk te bekritisieren koos hij voor een radicale weg. Een voorbeeld hiervan waren de columns die hij voor onze website schreef. Velen van ons kennen hem van beraadsdagen of thema avonden. Phil, een warm sociaal bewogen mens, met een expliciete mening en een bodemloos kennisvat was een ware vredesactivist! Wij zijn er trots op dat hij een van ons was.

## Einde oefening voor Ravage

Met het decembern timer van Ravage is er een einde gekomen aan de verschijning van een lange reeks actiebladen. De onmacht van het links activisme, de opkomst van internet, dalende oplagecijfers en een vacante redactie zijn de voornaamste redenen om er na 17½ jaar een punt achter te zetten.

Het gebrek aan samenwerking, perspectief en vernieuwende initiatieven bij radicaal-links, alsmede de richtingloosheid op het terrein van het activisme, rechtvaardigen de vraag of de instandhouding van een actieblad dat gebaseerd is op het radicale gedachtegoed, momenteel wel zo vanzelfsprekend is. Er is geprobeerd om redacteuren te vinden. Wat tien jaar geleden al lastig bleek, lijkt inmiddels welhaast een onmogelijkheid. Zoals vele clubs die ooit vanuit de kraakbeweging werden opgezet, wist uiteindelijk ook Ravage niet langer vaste medewerkers aan zich te binden. De tijd dat we voor onszelf een vrijwilligersbaan creëerden waar we een dagtaak aan hadden, is lang en breed voorbij. De uitgebreide mogelijkheden die het medium internet de laatste jaren biedt, hebben er voor gezorgd dat actiegroepen er in toenemende mate gebruik van zijn gaan maken. Ravage is dan ook niet langer het medium voor het actienieuws, van oorsprong de voornaamste doelstelling van het blad. Of de daling van het aantal abonnees hiermee verband houdt, laat zich raden. In het slotnummer van Ravage wordt uitvoerig stil gestaan bij de beweegredenen om het blad op te heffen. Het dubbeldikke nummer is ook voor niet abonnees te bestellen via onze website.

Redactie Ravage  
tel: 020 6761773  
[www.antenna.nl/ravage](http://www.antenna.nl/ravage)

Het was bekend dat zijn gezondheid steeds verder achteruit ging, maar het bericht dat vredesactivist Phil Smith op 15 december 2005 is overleden kwam toch onverwacht.

Phil Smith was in zijn vaderland (VS) in 1950 geplaatst op 'de zwarte lijst' door zijn lidmaatschap van een linkse organisatie. Dit dankzij de heksenjacht van de republikeinse senator McCarthy, bekend om onder andere zijn communistenhaat. Phil verliet de VS en werkte zeven jaar in Brazilië. In 1957 kwam hij naar Nederland en verbond zich aan de universiteiten van Utrecht en Groningen als wetenschapper en als hoogleraar kernfysica. Zijn activiteiten voor

## Overzicht rechtszaken

*Rechtszaken maken deel uit van de strijd. Aanwezigheid op de publieke tribune wordt op prijs gesteld. Houdt Akties tegen Kernwapens op de hoogte van dagvaarding, boetes, schikkingsvoorstellen, seponeringen, uitspraken enz. Schrijf of bel ATK, Spijkermakersstraat 28, 2512 ES, Den Haag, tel. 070-3890235. Financiële steun op rekening 30.87.39.744 van Akties tegen Kernwapens, Bolsward*

- Op 20 december moesten elf vredesactivisten in Den Bosch voorkomen i.v.m. hun actie op 6 augustus (Hiroshima-dag) op de kernwapenbasis Volkel. Omdat de officier van Justitie (daarin gevolgd door de politierechter) niet bereid was om aan te geven waarom de kleine overtredding van de vredesactivisten wel vervolgd werd en de grote misdaad van de kernwapenpolitiek door de Nederlandse overheid niet, werd de rechter gewraakt en daarmee het proces opgeschort. Een nieuwe datum is nog niet bekend.
- Op 1 februari moeten een aantal mensen van de zogeheten Seals groep voorkomen i.v.m. hun actie tijdens de NIID wapenbeurs in Den Haag op 13 oktober vorig jaar. Hun wordt o.a. openbare geweldpleging en het niet opvolgen van politievorderingen ten laste gelegd. Het proces begint om 9.30 in het Haagse Paleis van Justitie, Prins Clauslaan 60.
- Op 6 februari komt Turi vrij die vastzit, sinds hij op 10 augustus 2 F16 vliegtuigen met zijn hamer onderhanden nam op vliegbasis Woensdrecht uit protest tegen de kernwapens. Onduidelijk is nog of hij in Nederland vrijkomt of uitgezet wordt naar Italië. Ook over de datum van zijn Hoger Beroep tegen het eerdere vonnis van een halfjaar gevangenisstraf en de consequenties van de opgelegde schadevergoeding van 750.000 euro bestaat nog onduidelijkheid.
- Op 28 februari dient een Hoger Beroep bij het Gerechtshof in Den Haag in de ID zaak rond de VS ambassade. Nadat eerder drie verschillende kantonrechters de drie vredesactivisten vrijspraken die zich tijdens een protest tegen het Bush oorlogsbeleid bij de VS ambassade weigerden te legitimeren, bleek het Openbaar Ministerie hier toch tot veroordeling te willen komen. Dit om 10.00 in het Haagse Paleis van Justitie, Prins Clauslaan 60.
- Tijdens de ontruiming van het bos in de Limburgse gemeente Schinveld zijn op 9 en 10 januari een dikke honderd mensen gearresteerd, die zich weigerden neer te leggen bij de kap van het bos voor de NAVO AWACS vliegbasis Geilenkirchen. De mensen van Stop AWACS, Groen Front en buurtbewoners kregen of een schikkingsvoorstel van 240,- of 270,- euro of binnenkort een dagvaarding. Nieuws hierover volgt.

Rob Boogert

## Onrust tussen Marokko en de S.A.D.R.

**Het oude bestand in de oorlog tussen het Koninkrijk Marokko en de Saharaans Arabisch Democratische Republiek wordt steeds zwakker.**

**De VN hebben de oorlog tussen de landen kunnen stoppen met de afspraak dat er een referendum zou worden gehouden over de toekomst van de Westelijke Sahara. Dat referendum wil Marokko nog steeds niet organiseren, en het geduld begint bij de Saharanen op te raken.**

Nu is er ook sprake van een concessie aan het Amerikaanse oliebedrijf Kerr McGhee. Dat bedrijf mag van de Marokkanen naar olie gaan zoeken in Saharaans gebied. De regering van de S.A.D.R. heeft al laten weten dit als een oorlogsverklaring op te zullen vatten en waarschuwt voor de gevolgen die mogelijk niet gering zijn. Hiermee doelend op het strategisch belang van olie voor Amerikanen. In Marokko probeert men nu de Saharanen als

terroristen af te schilderen, waarmee zij hopen de Amerikanen aan hun zijde te krijgen. Marokko heeft inderdaad bondgenoten nodig want er zijn niet veel landen die hun illegale bezetting van West Sahara erkennen.

De VN doet intussen weinig en de bemiddelaar van Walsum laat niets meer van zich horen. Dat bevordert het vredesproces niet, want de Saharanen voelen zich misleid. Zij hebben de wapens neergelegd omdat er een referendum gehouden zou worden. Uitstel hiervan zal niet zonder gevolgen blijven.

Het is hoog tijd dat iedereen aandacht geeft aan dit vergeten conflict, voordat het weer te laat is. Wat in ieder geval niet helpt is het artikel in *Vrij Nederland* van 14 januari waarin een reis door de bezette gebieden van West Sahara wordt beschreven zonder vermelding van de militaire bezetting. Dat beschamende artikel steunt de Marokkaanse politiek der vergetelheid maar is geen steun bij de opbouw van de vrede. Het is wel in lijn met de Nederlandse politiek die de Marokkaanse bezetting stilzwij-



gend erkent. Zoals ooit de bezetting van Oost Timor. Op de website van de Nederlandse ambassade wordt een reisadvies gegeven voor het "onveilige" gebied zonder referentie naar bezetting of VN-vredesmissie. Zelfs het bestaan van de Saharaanse Arabische Democratische Republiek wordt niet vermeld.

*(Door Frank Willems op de vredesite geplaatst).*

### Wapenwedloop in Zuid-Amerika

Peru voerde zijn bewapening midden jaren negentig op wegens een oorlog met Ecuador. In 2001 stelde de nieuwe president Toledo dat de bewapeningsprogramma's van zijn voorganger Fujimori afgebouwd zouden worden en de middelen ingezet om armoede te bestrijden. Militairen kregen een minder dominante positie in het land, maar al spoedig heroverden zij hun posities. Een conflict met Chili over zeegrenzen vormde hierbij een belangrijke factor.

Chili heeft zich de afgelopen jaren fors bewapend, waarbij Nederland een belangrijke rol speelde. Zowel marine, luchtmacht als landmacht hebben inmiddels belangrijke Nederlandse wapens aangekocht, fregatten, tanks en F-16's. Voor Chili waren de aankopen van Peru onder Fujimori in de jaren negentig het argument om zich flink te bewapenen.

Peru besloot als gevolg van de Chileense aankopen zijn krijgsmacht te versterken. Het kocht in Italië bijvoorbeeld nieuwe fregatten. Zo gaat het haasje over naar steeds meer wapens en de wapenwedloop in Zuid-Amerika is een feit. De escalatie van de bewapeningsuitgaven verminderd



*door Martin Broek, Campagne tegen Wapenhandel, Dutch Campaign Against Weapon Trade, Anna Spenglerstraat 71, 1054 NH Amsterdam tel. 00 31(0)20 6164684; amokmar@antenna.nl www.stopwapenhandel.org www.stoparmstrade.org*

de middelen die nodig zijn voor het gevecht tegen armoede, zo stelt global info.org. Met dank aan Nederland.

De Nederlandse pers bericht slechts feitelijk over de levering van drie fregatten, honderden tanks en 28 F-16's aan Chili.

### Verstopte wapenhandel

Nog meer fregatten gaan de Nederlandse vloot verlaten. België neemt twee fregatten over. Aangezien het een leverantie binnen de Benelux is en de grenzen voor wapenleveranties tussen België, Luxemburg en Nederland volledig open zijn zal de verkoop niet

in wapenexportgegevens worden opgenomen.

### Nederlandse wapenhandel blijft groeien

In de eerste zes maanden van 2005 exporteerde Nederland militaire technologie ter waarde van 657 euro. Dat is meer dan het gemiddelde over de afgelopen acht volledige jaren. De levering aan Roemenië heeft in de hoofdstad Sofia wel wat stof doen opwaaien toen bleek dat de geleverde luchtdoelraketten een groot kankerrisico hebben. De deal was echter niet meer terug te draaien. Verder is opvallend dat er drie landen uit het Zuiden – meer dan gemiddeld - zitten tussen de tien grootste klanten.

Duitsland	312,63
Portugal	81,34
VS	67,99
Egypte	40,00
Italië	30,92
Roemenië	23,51
GB	18,11
Frankrijk	17,95
Indonesië	13,46
Venezuela	7,67
Totaal alle landen	657,06

**Bron:** 2005 1e helft, EZ, dec. 2005



## Wit verzet

Hans Scholl (links), Sophie Scholl (midden), en Christoph Probst (rechts), leiders van de verzetsgroep "Die Weiße Rose", München 1942

Er was voor mij enige moed nodig om de film "Die weisze Rose" te gaan bekijken. Ik wist wat me te wachten stond en dat ik daar niet (meer) tegen kon. Maar zulk gebrek aan moed mag historisch normbesef niet in de weg staan.

Khe Siang Loo van de Stichting voor Actieve Geweldloosheid noemt de film terecht een nieuw vredesmonument na "Gandhi" en "Hotel Rwanda". Het boek "De witte roos" van Inge Scholl uit 1982 was boeiend maar vooral triest, de film echter hecht zich nog directer op de huid. Het verhaal van Inge, de achtergebleven zus van twee in 1943 vermoorde studenten, schept het beeld van een aantal heftig betrokken jonge mensen in hun strijd tegen het Hitler-regime. Zowel het boek als de film geven de emotioneel geladen sfeer weer van de jaren dertig/veertig, we leven mee met de ondergrondse arbeid van oorspronkelijk vrij argeloze integere mensen in hun dagelijkse doen en laten. Met plaagstootjes komt het gevaar zich aandienen, het duurt nog een poosje voor de twijfel toeslaat. Die stille trage ontwikkeling weet Inge prachtig te beschrijven in een stijl die nu, 23 jaar later, enigszins gedateerd aandoet. De actrice Julia Jentsch die de rol van Sophie Scholl speelt beneemt je de adem, "nee, ze speelt het niet, ze is gewoon Sophie Scholl", schrijft Khe S.L.

Als met name het intellect onder de jongeren gaat beseffen wat in het land gaande is, raakt het ondergronds verzet in een stroomversnelling. En zelfs met de ontoereikende middelen van toen maar met veel te weinig mankracht weet men een murw geslagen bevolking met behulp van slimme pamfletten te waarschuwen en op te roepen tot weerbaarheid. De gevolgen waren

desastreus; er vonden vele doodvonnissen plaats, waaronder die van Hans en Sophie Scholl en Christoph Probst.

De huiver om deze film te gaan zien, gevolgd door een flinke dosis zelfverwijt en de beslissing toch te gaan, komt niet zozeer voort uit een afkeer van waar gebeurde thrillers, nee, meer nog omdat wat je te zien krijgt dagelijkse kost is in onze mondiale samenleving van vandaag. Martelen is in zelfs de tot een lachertje verworpen beschaafde wereld gewoon een must; keurige hooggeplaatste dames en heren beschouwen marteling tot één van de niet meer weg te denken strijdmethoden. Zoals we "niet meer buiten de auto" kunnen, zo wordt op allerlei justitiële plekken "foltering" tot bruikbaar instrument gehanteerd. En dit weten werkt verlamdend; de Middeleeuwen, ze zijn niet voorbij.

Twintig jaren later werd de samenleving in West-Europa weer getuige van studentenverzet, we mochten laatst Daniel Cohn-Bandit, de "Rode Dany", erover horen vertellen. Dit verzet werd ook met veel voorspelbaar politiegeweld beantwoord. Maar hier waren de doelen toch iets kleinschaliger en het woord ludiek deed er zijn intrede. Het Rood van Dany kon verkleuren naar rose. Het pure Wit van de ware moed behoudt altijd zijn zuiverheid van een getinte dood.

Gaan tot het einde. Dat kunnen maar enkelen. En niemand kent de eigen potentie tot die ultieme daad. Onze zelfkennis van de twijfel maakt dat we ons soms onterecht afwenden van wat anderen wél deden. Zoals de Duitse helden van 1943.

Miep Schreijers  
(www.sophiescholl.nl).

## Wakker

Veel dingen gebeuren terwijl een mens slaapt. Je kunt niet altijd wakker zijn, je kunt niet overal bij zijn. Sterker nog de meeste dingen van belang voltrekken zich zonder dat je er bij bent. Zo hoorde ik pas op TV dat de kerncentrale in Borssele openblijft tot 2033. Mij was niets gevraagd, niemand. Ooit was besloten de centrale te sluiten aan het einde van 2003. Eerst werd dat verlegd naar 2013 en toen naar 2033. D66 de regeringspartij die absoluut tegen kernenergie is sputterde niet eens. Lagen waarschijnlijk net als ik te slapen of menen dat het regeringspluche wel opweegt tegen de gevaren van kernenergie. Daarbij denkend aan alle glorieuze overwinningen die ze boeken op de voor hen echt belangrijke punten. 20 jaar geleden sliep ik ook, terwijl een paar honderd meter verderop een veldslag plaatsvond. Met een aantal mensen, die ik niet kende was ik op vrijdagavond naar Borssele getrokken. Bij de centrale was een groot kamp opgeslagen en het hele weekend zou er actie worden gevoerd tegen kernenergie. Na een lange zaterdag van actie-vieren en nababbelen rond vuurtjes, besloot ik van mijn nachtrust te gaan genieten. Normaal slaap ik licht en hoor ik alles, die nacht viel ik als een blok in slaap. Voor een grote groep autonomen was dat het teken of het feit dat het donker werd, om eens echt aan het werk te gaan. Het resulteerde in een pak rammel voor de politie, die bij gebrek aan licht en compleet verrast, de zaken die nacht niet meer op een rijtje kreeg. 's Ochtends waren de stofwolken opgetrokken, de kerncentrale stond er nog en de politie had zich weer gegroepeerd en zon op wraak. Bij het ontbijt werden de slapers getraakteerd op stoere verhalen van Asterix en Obelix-achtige allure. Over activisten die met stapels ME-helmen liepen, uit de grond gerukte hekken waarmee de politie werd bestormd en de ultieme zege. Ik genoot, maar wanneer ik omkeek zag ik de kerncentrale gewoon staan waar die altijd stond, met daarvoor de politie. Maar daar ging het niet om. Het verhaal van de slag bij Borssele, namen ze niemand meer af. 's Middags gingen de eerste mensen weer op huis aan, de mensen met wie ik was gekomen ook en terwijl we met de auto het actiekamp verlieten, zagen we de politie oprukken voor de tweede slag bij Borssele. De returnmatch. Dat hoorde ik later. Tijdens die slag bevond ik me ergens op de snelweg van Borssele naar Den Haag. De politie boekte dit keer een overtuigende zege. Jaren later blokkeerde ik op wereldvoedseldag de Mc Donalds in Leiden.

## worden

Het eindigde in een grote vechtpartij, waarbij wij de actievoerders van de politie, Mc Donalds-personeel en wat potige omstanders flink klappen kregen. Zelf kreeg ik eerst al een paar stompen in mijn gezicht en toen we besloten de blokkade op te heffen en rustig als groep weg liepen werden we ingesloten en één voor één gearresteerd. Dat ging niet zachtzinnig. Ik werd van achteren keihard met een knuppel op mijn hoofd geslagen, zakte in elkaar en werd aan mijn haren weer overeind getrokken en in een politiebusje gegooid. Nadat we een tijdje op een binnenplaats hadden gezeten, werd ik opgehaald voor verhoor. Mensen vroegen om een dokter voor me, omdat ik nauwelijks wist waar ik was. De dokter die kwam vroeg slechts om mijn naam en adres. Hoe het me ging, daar informeerde hij niet naar. Dat was een vraag waar ik wel antwoord op had willen geven. Daarna werd ik eindeloos verhoord door twee rechters, tot ze door hadden dat er weinig zinnigs uit me kwam. Een mengeling van onwil en knallende koppijn. Ik mocht gaan. Al snel deed het verhaal de ronde dat een Leids ME-peloton tijdens de slag bij Borssele, tot het verliezende team behoorde. Deze agenten hadden lang moeten wachten, maar nu eindelijk de gelegenheid gehad om deze nederlaag te wreken. Ik had op dat moment spijt, dat ik toentertijd niet had meegespeeld met het winnende team en nam me voor voortaan wakker te blijven. Zodat nooit meer iets zonder mij kon gebeuren. Ik hield het niet vol, toch is het nu meer dan ooit tijd om te ontwaken. Of zoals Robin Hood ooit zei: 'You were sleeping.' 'You've slept too long - we all have. It's time we woke. Time we stopped running.' 'Nobody ran at Hastings (lees: Borssele).'

(Borssele was mijn eerste protest tegen kernenergie. Vreemd want ik woonde jarenlang nog geen tien kilometer van de kerncentrale in Dodewaard. Ik kwam er wel eens langs op de racefiets, wanneer ik aan het trainen was. Ik weet nog dat ik altijd harder ging fietsen, bij de aanblik van die centrale. Voor de training was dat een positief effect. Ik zag de grote blokkade in 1982 of 1983 op TV, terwijl ik de leuzen bij wijze van spreken kon horen wanneer ik buiten voor de deur aan het voetballen was. Een vriend van mij was er wel bij. Meegesleept door zijn grote hippiebroer. Ik was zelf de grote broer en niemand sleepte mij mee.)

Harry Zevenbergen



## Rendition – marteling VS-gevangenen buiten de VS

**Het 'rendition' beleid (vervoeren van gevangenen naar landen buiten de VS voor ondervraging en berechting) heeft veel stof doen opwaaien in Europa. Aangezien Balkenende de Amerikaanse regering graag wil helpen, is het goed aandacht te besteden aan het fenomeen 'rendition'.**

De informatie in een artikel uit de Washington Post van 16 december 2005 wijst erop dat er binnen de CIA grote onenigheid bestaat over het zogenaamde rendition-beleid. De volgende punten zijn opmerkelijk:

1. Het geval Masri dat begon eind 2003 bewijst dat de Duitse regering goed op de hoogte was van het Amerikaanse CIA-martel en uitleverbeleid. Het ligt voor de hand dat ook in Nederland ambtenaren van bijvoorbeeld de AIVD of wellicht ministers op de hoogte waren.
2. De grote druk op de CIA om een bijdrage aan de zogenaamde 'oorlog tegen het terrorisme' te leveren. Die is vergelijkbaar met de druk om met 'bewijzen' van massavernietigingswapens in Irak en een relatie tussen Al-Qaeda en Irak over de brug te komen.

De onthullingen lijken het gevolg te zijn van het onderzoek van de CIA inspector general die zogenaamde 'foute renditions' onderzoekt. Dit uitgangspunt betekent dat het rendition-beleid als zodanig, dus het uitleveren van verdachten aan landen die martelen, niet ter discussie wordt gesteld. Het is verder van belang dat deze informatie wordt gelekt via de Washington Post aan de vooravond van het bezoek van mevrouw Rice aan Europa. Blijkbaar willen de lekkers dat er grotere druk op Rice wordt uitgeoefend, met name door de Duitse regering, om het beleid te veranderen.

Een aantal punten aangaande de CIA-vluchten, die deels gebruikt zijn om mensen uit te leveren aan landen waar gemarteld wordt.

1. Onthulling in de Telegraph (Verenigd Koninkrijk, hieronder) 11 december 2005 over een overeenkomst gedateerd 27 januari 2003 (5762/03, JAI 20 USA 5), waar de medewerking van de EU aan deze vluchten werd geregeld. De Nederlandse regering moet bekend zijn

met dit document. Van belang is het censureren van de paragrafen die relevant zijn voor de 'rendition' kwestie. Deze geheimhouding wordt in het artikel beschreven.

2. Ingezonden stuk van Philippe Sands in de Financial Times van vrijdag 9 december waar hij het cruciale definitie probleem bespreekt. Bekend is dat Mevrouw Rice simpelweg de kwestie van 'rendition', het uitleveringsbeleid aan martelende landen, verzwegen. Maar ook haar zogenaamde concessie aangaande het verbod op marteling door Amerikaanse burgers is misleidend. De VS erkennen niet de verplichting om zich aan de internationale wetgeving over marteling te houden. Ze heeft een uitzondering gecreëerd voor haarzelf omdat ze bij het ondertekenen van het verdrag tegen marteling in 1984 formeel heeft vastgesteld dat de internationale wetgeving in overeenstemming is met de Amerikaanse, die altijd voorgaat. Dit betekent dat de Amerikaanse definitie van marteling voor Amerikaans personeel bindend is. Deze definitie houdt in dat allerlei martel handelingen (zoals het bijna verdrinken van verdachten) zijn toegestaan voor de VS-wetgeving ondanks het feit dat ze verboden zijn onder internationale wetgeving.

De vraag die door de Kamer moet worden gesteld is deze: wil Nederland internationaal geïdentificeerd worden met een land dat martelt en weigert zich te binden aan het internationale verbod daar op?

3. In een ander Financial Times artikel van 9 december wordt uitgelegd dat het zogenaamde bewijs dat er een connectie was tussen Irak onder Saddam Hussein en Al-Qaeda gebaseerd was op verklaringen gemaakt door ene Ibn al-Shaykh al-Libi, nadat hij gemarteld was in een Egyptische gevangenis. In de Zembra-uitzending van 12 december over de CIA vluchten werd ook de bewezen uitlevering van een gevangene door de Zweedse regering aan Egypte behandeld. Van belang is dat de garanties van de Egyptische regering voor een correcte behandeling van de gevangene, nauwelijks gecontroleerd konden worden door de Zweedse ambassade in Cairo.

Anke Polak & Jan Taat op basis van materiaal van Karel Koster

## TERUGKERENDE ACTIVITEITEN

### • Elke 1e zondag van de maand 16.30

*Wake bij Detentiecentrum Zeist.* Meer dan honderd overlevenden van de Schiphol-brand werden overgeplaatst naar het Kamp van Zeist. Richelleweg 13, Soesterberg. 030 6920592 / 0638 795678 of 030 6975362 / 0629 025008.

### • Elke 2e zondag v/d maand 14.00-

**15.00** *Wake uit Protest tegen de opsluiting van vluchtelingen.* Verzamelen om 13.30 bij metrostation Holendrecht, uitgang zuid, vanwaar er naar het gevang gelopen wordt. Grensvang achter het AMC, Tafelbergweg 10, Amsterdam-zuidoost. Amsterdam Catholic Worker e.a.. 020 6998996 of 020-6969899. [www.antenna.nl/noelhuis/](http://www.antenna.nl/noelhuis/)

### • Elke zondag 2006 14.00 Wake Uit het oog, uit het hart?.

Voor vluchtelingen die gevangen zijn gezet in vreemdelingen evangetissen in het algemeen, en die aan de Tafelbergweg in Amsterdam in het bijzonder. Bij de grensgevangenis Tafelbergweg 10, Amsterdam. Verzamelen 13:30 uur bij Metrostation Holendrecht. Amsterdamse Catholic Worker & Basis Beweging Nederland. 020 6969899 (Jenneke van Veelen). [fritsk@antenna.nl](mailto:fritsk@antenna.nl)

[onschuldig-gevangen.tripod.com](http://onschuldig-gevangen.tripod.com)

### • Elke 1e zondag v/d maand 19.00-

**20.00** *Wake Tegen het uitzetten en criminaliseren van vreemdelingen.* Met verhalen, gebeden, gedichten en liederen wordt uiting gegeven aan het ongenoegen en de schaamte over het Nederlandse uitzetbeleid dat vreemdelingen criminaliseert en van hun vrijheid berooft. Voor het hek van Uitzetcentrum Zestienhoven aan de Airportbaan 18, Rotterdam-Zestienhoven. ROS Connie vd Broek: 06-25383472.

### • Elke 1e zaterdag van de maand van

**12.00-12.30** *stiltetrekking 'in plaats van geweld, stilstaan voor de vrede en ruimte voor dialoog'.* Organisatie: de Raad van Kerken, het Vredesplatform en de werkgroep 'Moslims en Christenen'. Cees van der Steen, Willem-Alexanderplantsoen 5, 1945 VE Beverwijk, tel 0251 253866

### • Elke laatste zaterdag v/d maand.

**17.30** *Vrouwenontmoetingsavond* met eten en informatie voor Vrouwen met en zonder papieren. Welkom vanaf 17.30. Rond 19.00 (vegetarisch) eten en vanaf 20.00 informatie met gastspreker, film of discussie. Peper (restaurant van de Oude Filmacademie), Overtoom 301, Amsterdam. € 5 (gratis voor vrouwen zonder papieren). Kinderen ook welkom. ASKV en SVZV. 020 6272408/4205670 (ASKV) of 020 4630345 (SVZV). [www.askv.nl](http://www.askv.nl)

# Aktie AGENDA

*Selectie uit de landelijke Aktie Agenda van Omslag en Socia Media. De meest recente en volledige versie staat op [www.aktieagenda.nl](http://www.aktieagenda.nl) (u kunt daar zelf agendapunten invoeren).*

## MEERDAAGSE ACTIVITEITEN

### • t/m wo 8 mrt 2006 Campagne

*Verander de wereld in 88 dagen:* omdat vrouwenrechten mensenrechten zijn.

Een inspanning om het bewustzijn van vrouwenrechten te vergroten, actie te ondernemen en financiële bronnen aan te boren voor vrouwen wereldwijd.

Mama Cash. [www.mamacash.nl/site/nl/nieuws/campagne88/index.php](http://www.mamacash.nl/site/nl/nieuws/campagne88/index.php)

### • t/m wo 26 apr 2006 Europese petitie

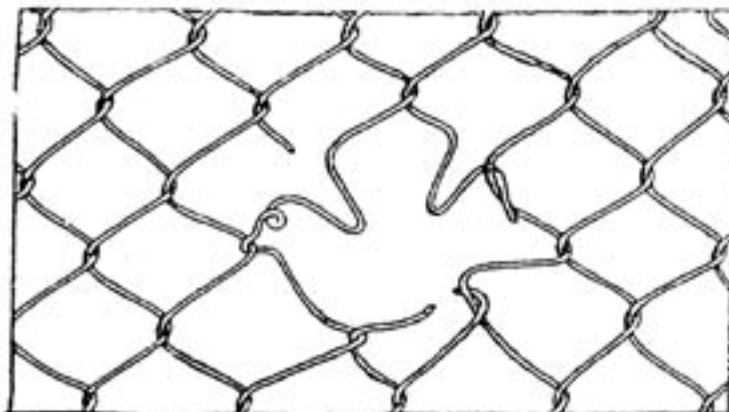
*tegen kernenergie.* Tekenen on-line! World Information Service on Energy (WISE). [www.antenna.nl/wise/petition/index.php](http://www.antenna.nl/wise/petition/index.php)

### • wo 15 feb 2006 t/m do 16 feb 2006

Congres GEWELDDig. Met 50 workshops over de meest uiteenlopende zaken. Onder andere avonddiscussie over 'Geweld en levensbeschouwingen' en een hele ochtend in discussie met Lennart Vriens (bijzondere leerstoel in Antwerpen). Op verschillende locaties, Antwerpen. € 25 (studenten betalen € 12). [www.geweldigcongres.be](http://www.geweldigcongres.be)

### • vr 24 feb 2006 t/m zo 26 feb 2006

*Training Geweldloze Communicatie.* Centraal staat 'oordelen', in onderlinge gesprekken worden nogal wat oordelen uitgesproken, etikettes geplakt. Hoe gewelddadig is onze communicatie? En is er een alternatief? Met oefeningen en humor beoordelen we onze oordelende communicatie. De cursus wordt gegeven door Theo Koster van Ahimsa. Leefgemeenschap De Hobbitstee, Van Zijlweg 3, Wapserveen (Dr). € 175, incl. overnachtingen en voeding. Theo Koster/Ahimsa. 0521-321087. [www.ahimsa.nl](http://www.ahimsa.nl)



## EENDAAGSE ACTIVITEITEN

### • do 26 jan 2006 19.30-22.00

*Conflictpreventie in Leiden.* Vredeseducatie voor Leidse burgers? Workshop over tolerantie en samenleven, georganiseerd door Humanistisch Verbond en Vredesberaad. Steenschuur 4, Leiden. [www.humanistischvredesberaad.nl](http://www.humanistischvredesberaad.nl)

### • za 28 jan 2006 13.00-18.00 Congres

*Afghaanse Vluchtelingen.* Thema: 'Afghaanse vluchtelingen op weg naar een toekomst in Nederland'. Tijdens het congres spreken vertegenwoordigers van Afghaanse en Nederlandse organisaties. Den Bosch. Unie van Afghaanse Vluchtelingen, Palet.

[hafizullah\\_hazim@yahoo.com](mailto:hafizullah_hazim@yahoo.com)

### • zo 29 jan 2006 9.15-1.:00 Korte

*Pelgrimstocht.* Vanuit stadskerk Sint Cathrien wandeling in stilte en in gesprek naar de Mariakapel in Lierop met als thema vrede en alle goeds.. Stadskerk Sint Cathrien, Eindhoven. Franciscaanse beweging in Nederland. 040 2218089 (Wies Kleene).

### • wo 1 feb 2006 11.00-16.00 Conferentie

*Leren van de oorlog.* Bijeenkomst door Stichting Vredeseducatie, met lezing over democratie en respect, evaluatie van project Vredesfabriek, presentatie van project Respect en Je eigen monument. En hapjes, drankjes, broodjes en vrij bezoek Verzetsmuseum. Verzetsmuseum, Plantage Kerklaan 16, Amsterdam. Stichting Vredeseducatie. 030-2723500. [vrede@xs4all.nl](mailto:vrede@xs4all.nl) [www.vredeseducatie.nl](http://www.vredeseducatie.nl)

### • za 4 feb 2006 10.30-16.00 Bijeenkomst

*Wijken voor Geweld?* Kiezen voor lokale actie. Over de bijdrage vanuit het Platform voor een cultuur van Vrede en Geweldloosheid aan het 'Actieplan tegen Geweld' van de overheid. Inleidingen over de achtergronden van geweld op straat en in de woonwijken en geweldloze initiatieven om daar iets tegen te doen. Mozes en Aaronkerk, Waterlooplein, Amsterdam. € 10, inclusief lunch (minima € 5). Met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen. Platform Vredescultuur. 030 2316666. [platform@vredescultuur.nl](mailto:platform@vredescultuur.nl) [www.vredescultuur.nl](http://www.vredescultuur.nl)

### • di 21 feb 2006 Lokaal Milieuverkiezingsdebat.

Met milieuoordvoerders van de lokale partijen. Ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen. Uitgangspunt is een analyse van de milieustandpunten van de negen lokale partijen. Louis Hartloper Complex, Utrecht. Milieucentrum Utrecht & Debatcentrum Tumult. [www.milieuplein.nl](http://www.milieuplein.nl)